

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ➤

Rapportage Nader onderzoek Lendenstraat 1, Laag-Keppel

Opdrachtgever:

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

[Onze vestigingen](#)

088-1471100

info@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 203633

Datum: 21-11-2024

Projectleider:

Opgesteld:

Gecontroleerd:

Status: Definitief

Versie: 1

© 2024 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	6
3	Natuurwetgeving	7
3.1	Inleiding	7
3.2	Bescherming van soorten	7
4	Methode	8
4.1	Inleiding	8
4.2	Bureauonderzoek	8
4.3	Veldonderzoek	8
5	Beschermde soorten	12
5.1	Inleiding	12
5.2	Vleermuizen	12
5.2.1	Voorkomen en functie	12
5.2.2	Effecten en vergunning	15
5.2.3	Te nemen maatregelen	16
5.3	Vogels	17
5.3.1	Voorkomen en functie	17
5.3.2	Effecten en vergunning	18
5.3.3	Te nemen maatregelen	19
5.4	Steenmarter en kleine marterachtigen	19
5.4.1	Voorkomen en functie	19
5.4.2	Effecten en vergunning	21
5.4.3	Te nemen maatregelen	21
6	Conclusie	22
6.1	Soortenbescherming	22
6.2	Vergunning noodzakelijk	22
6.3	Geldigheid onderzoek	23
	Bijlage 1 Wettelijk kader Natuurwetgeving	25
	Bijlage 2 Zoogdieren	30

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemers zijn voornemens hun erf (Lendenstraat 1, Laag-Keppel) op een natuurinclusieve manier in te richten. Er is tevens sprake van een herbestemming. In verband met deze plannen is er reeds een toetsing uitgevoerd aan de natuurwetgeving en aan het natuurbeleid (Eelerwoude, 2023b). Uit deze toetsing kwam naar voren dat nader onderzoek naar broedvogels, vleermuizen, steenmarter en kleine marterachtigen noodzakelijk is.

Nader, gericht veldonderzoek is noodzakelijk om aan te tonen, dan wel uit te sluiten dat de aanwezige woning een functie heeft als verblijfplaats voor beschermde soorten. Duidelijk moet dan ook worden om welke soort(en) en aantallen het gaat en wat de eventuele functie van het gebouw is voor deze soort(en). Uit het onderzoek komt naar voren of de voorgenomen ontwikkelingen consequenties hebben voor de aanwezige beschermde natuurwaarden in het kader van het natuurbeschermingsrecht en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied (Afbeelding 1) ligt in het buitengebied van Laag-Keppel, een stadje in de gemeente Bronckhorst (Provincie Gelderland). Laag-Keppel ligt tussen Doesburg en Doetinchem. Ongeveer anderhalve kilometer ten noorden van het plangebied stroomt de Oude IJssel. De omgeving van het plangebied is in agrarisch gebruik met her en der kleine bosjes, bospercelen, bomenrijen en struwelen.

Het plangebied betreft een erf aan de Lendenstraat 1 te Laag Keppel. Op het erf zijn verschillende gebouwen aanwezig; van de oude boerderijwoning tot een bakhuisje, oude opstallen, een kapschuur en een nieuwe(re) schuur (voormalige ligstal). Een aantal van de gebouwen is oud en gedeeltelijk ingestort. De voormalige kuilsilo's aan de overkant van de Lendenweg behoren ook tot het plangebied.

Naast bebouwing is er beplanting aanwezig in de vorm van solitaire bomen, bomenrijen, een fruitboomgaard, struweel/boschages en ruigte. Ook is er een laagte in het terrein aanwezig die tijdens natte perioden watervoerend is (niet permanent). Het niet-bebouwde deel van het terrein (midden/zuid) heeft in het verleden dienstgedaan als (recreatieve) motorcrossbaan, dit reliëf is nog zichtbaar. Hier is nu sprake van ruigte. Het erf is rondom de bebouwing deels (dynamisch) verlicht.

Afbeelding 1: Begrenzing van het plangebied (rood kader) (Esri, 2024).

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De initiatiefnemers zijn voornemens het erf op een natuurinclusieve manier te herinrichten. Tot de ontwikkelingen behoren het slopen van een aantal bijgebouwen, het (inpandig) verbouwen van de oude ligstal/huidige schuur en het deels slopen en verplaatsen van de oude kapschuur (Afbeelding 2). Ook de tuin wordt opnieuw ingericht. Hiervoor heeft Eelerwoude (2023a) reeds een erfinrichtingsplan opgesteld. Daaronder valt onder andere het realiseren van een natuurlijke laagte met poelen, het aanplanten van diverse solitaire bomen en bomenrijen en het realiseren van een (moes)tuin en/of wijngaard. Daarnaast worden er voor de inrichting braamstruwelen en ruigtestroken verwijderd en worden een aantal bomen (Italiaanse populieren) gekapt. In het plan zijn ook verschillende faunavoorzieningen opgenomen, zoals steenuil- en kerkuil kasten. In een later stadium wordt de oude boerderij gerenoveerd. Het plan is om het woonhuis in huidige staat te verkopen waarna de nieuwe eigenaren de renovatie zullen uitvoeren. In Afbeelding 2 is het voorlopig schetsontwerp opgenomen. Gezien er sprake is van een uitbreiding van de woonbestemming op dit adres is tevens een herbestemming in procedure.

Afbeelding 2: Het voorlopig schetsontwerp van de nieuwe inrichting van het plangebied (Eelerwoude, 2023a).

3 Natuurwetgeving

3.1 Inleiding

Het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied; het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming (toetsing flora- en fauna-activiteit) is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Daarnaast zijn landelijk van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan is het verplicht om te toetsen of deze leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer er sprake is van een overtreding dient er onderzocht te worden of er een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een vergunning noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet.

Gevolgen plangebied

De Omgevingswet is een nationale wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan het natuurbeschermingsrecht noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

4 Methode

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en gericht onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen, steenmarter, kleine marterachtigen, steenuil, kerkuil, huismus, gierzwaluw.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna).
- uit de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer), en veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied;

4.3 Veldonderzoek

Op basis van elf veldbezoeken is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van vleermuizen, steenmarter, kleine marterachtigen, steenuil, kerkuil, huismus, gierzwaluw. De onderzoeken zijn uitgevoerd door [REDACTED]. Betreffende personen zijn ecologische adviseur en werkzaam bij Eelerwoude (Kader – Ecologisch deskundige). In Tabel 1 zijn de onderzoekdetails weergegeven.

Kader - Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt het natuurbeschermingsrecht, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Tabel 1. Type onderzoek, datum, start- en eindtijd, onderzoeker(s) en de weersomstandigheden genoteerd per veldbezoek.

Datum	Type onderzoek	Start –eindtijd	Onderzoeker	Weersomstandigheden
20-2-2024	Steenuilonderzoek + kerkuil	18:00 - 19:30 Zon op: 07:39 Zon onder: 17:58		11°C -> 9°C, Droog, Zwaarbewolkt (6 tot 7), Windkracht 2 Bft
14-3-2024	Steenuilonderzoek + kerkuil	19:09 - 21:00 Zon op: 06:48 Zon onder: 18:40		14°C -> 13°C, Droog, Zwaarbewolkt (6 tot 7), Windkracht 1 Bft
10-4-2024	Steenuilonderzoek + kerkuil	20:55 - 22:15 Zon op: 06:46 Zon onder: 20:26		11°C, Droog, Lichtbewolkt (1 tot 2), Windkracht 2 Bft
18-4-2024	Huismusonderzoek	09:30 - 10:30 Zon op: 06:28 Zon onder: 20:40		7°C -> 8°C, Droog, Lichtbewolkt (1 tot 2), Windkracht 1 Bft
13-5-2024	Huismusonderzoek	09:15 - 10:15 Zon op: 05:41 Zon onder: 21:21		17°C -> 19°C, Droog, Heldere hemel (0), Windkracht 1 Bft
3-6-2024	Kraam en gierzwaluwonderzoek (+ kerkuil/steenuil)	20:30 - 23:50 Zon op: 05:17 Zon onder: 21:50		17°C, Droog, Zwaarbewolkt (6 tot 7), Windkracht 1 Bft
19-6-2024	Gierzwaluwonderzoek	20:30 - 22:00 Zon op: 05:12 Zon onder: 22:00		14°C, Droog, Lichtbewolkt (1 tot 2), Windkracht 2 Bft
2-7-2024	Kraam en gierzwaluwonderzoek (+ kerkuil/steenuil)	20:50 - 00:06 Zon op: 05:18 Zon onder: 22:00		15°C -> 12°C, Droog, Zwaarbewolkt (6 tot 7), Windkracht 2 Bft
9-7-2024	Kraamonderzoek (ochtend)	03:20 - 05:30 Zon op: 05:25 Zon onder: 21:56		17°C -> 17°C, Droog, Halfbewolkt (3 tot 5), Windkracht 3 Bft
28-8-2024	Baltsonderzoek (+ kerkuil/steenuil)	22:30 - 00:30 Zon op: 06:39 Zon onder: 20:32		21°C, Droog, Heldere hemel (0), Windkracht 1 Bft
23-9-2024	Baltsonderzoek (+ kerkuil/steenuil)	20:45 - 22:50 Zon op: 07:22 Zon onder: 19:32		17°C -> 14°C, Droog, Lichtbewolkt (1 tot 2), Windkracht 1 Bft

Vleermuizen

Bij de uitvoering van het vleermuisonderzoek is gewerkt conform het 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' dat in januari 2021 is geactualiseerd door deskundigen van het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Het protocol is daarmee aangepast naar de meest recente wetenschappelijke inzichten.

Het vleermuisonderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van de soortensamenstelling, de aantallen, de gebruiksfunctie van het gebied en het vaststellen van verblijfplaatsen (kraamverblijven, winterverblijfplaatsen, zomerverblijven etc.), vliegroutes en foerageergebieden. Het onderzoek heeft zich geconcentreerd op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen en laatvlieger vanwege de geschiktheid van het type bebouwing voor deze soorten. Uiteraard is tijdens de veldbezoeken ook aandacht besteed aan eventuele andere beschermde vleermuissoorten binnen het plangebied. Tijdens het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batlogger M en een batdetector Pettersson D240X.

In totaal zijn vijf veldbezoeken uitgevoerd: drie in de kraamperiode en twee in de baltsperiode. Het kraamonderzoek heeft zich gericht op de aanwezigheid van zomer- en/of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens het uitvlieg- of invliegtijdstip van vleermuizen,

respectievelijk rond zonsondergang en zonsopkomst. Het baltsonderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van balts-, paar-, en/of winterverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens de baltsactiviteit van vleermuizen, na zonsondergang tot middernacht. Tijdens dit tijdstip is de meeste baltsactiviteit bij vleermuizen waar te nemen. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden tijdens voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden.

Vogels

Bij broedvogelinventarisaties van huismus en gierzwaluw wordt gewerkt volgens de Kennisdocumenten Huismus (BIJ12, 2023a), Gierzwaluw (BIJ12, 2023b), Steenuil (BIJ12, 2017b) en Kerkuil (BIJ12, 2017a). Hierbij worden waarnemingen die op broedgevallen of een territorium duiden in verschillende inventarisatierondes genoteerd op kaart. Vervolgens wordt op basis van deze waarnemingen een kaart met territoria vastgesteld.

De veldbezoeken richten zich vooral op de soorten die jaarrond gebruik maken van vaste rust- en verblijfplaatsen (zgn. 'jaarrond-soorten'). Hierbij is uitgegaan van de per 01-05-2024 geldende vogellijst voor de provincie Gelderland. Ook eventuele andere bijzonderheden zijn genoteerd.

Huisumus

Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd in twee bezoeken in de periode april – mei met één veldmedewerker. De bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens gunstige weersomstandigheden. Tijdens het bezoek is onder andere gelet op zingende mannetjes en nestindicatieve waarnemingen zoals nestbouw, transport voedsel en alarmroepen.

Gierzwaluw

Het gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd in drie bezoeken met één veldmedewerker, waarvan minimaal één bezoek plaatsvond voor 1 juli en één bezoek na 1 juli. Deze bezoeken zijn twee maal gecombineerd met het kraamonderzoek vleermuizen, er is één losse ronde uitgevoerd. Tijdens het onderzoek zijn bezette nesten geteld (in- en uitvliegende dieren). Tijdens dit tijdstip zoeken gierzwaluwen hun nesten op om te gaan slapen. Gedurende dit onderzoek worden tevens laagvliegende vogels genoteerd, met onderscheid tussen luidruchtige vluchten op huishoogte en bezoek van (waarschijnlijke) nestplaats.

Steenuil

Het onderzoek naar steenuil is uitgevoerd conform de methode zoals beschreven in het Kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017b). Steenuilen zijn geïnventariseerd in de periode van 1 februari tot en met 30 april 2024 en bestond uit drie veldrondes waarbij er minimaal een maand tussen het eerste en laatste veldbezoek zat. Hierbij werd onder andere gelet op roepende mannetjes en nestindicatieve waarnemingen (nestbouw, roepende dieren, uitwerpselen of alarm).

Kerkuil

Het onderzoek naar kerkuil is uitgevoerd conform de methode zoals beschreven in het Kennisdocument Kerkuil (BIJ12, 2017a). Kerkuilen zijn geïnventariseerd in de periode van 1 februari tot en met 30 april 2024 en bestond uit drie veldrondes waarbij er minimaal een maand tussen het eerste en laatste veldbezoek zat. De veldbezoeken zijn tegelijkertijd met de veldbezoeken voor steenuil uitgevoerd. Hierbij werd onder andere gelet op roepende mannetjes en nestindicatieve waarnemingen (nestbouw, roepende dieren, uitwerpselen of alarm).

Overige beschermde soorten

In en rond het plangebied komen mogelijk nog een aantal andere beschermde soorten dan eerder beschreven voor. Voor een groot deel zal het gaan om algemeen voorkomende en vrijgestelde beschermde soorten, maar ook de aanwezigheid van een aantal beschermde (nachtactieve) soorten kan niet op voorhand worden uitgesloten. Het gaat hier om steenmarter en kleine marterachtigen. Bij alle onderzoeken zijn is ook gelet op

andere voorkomende soorten. Het veldwerk naar de groep van overige soorten is uitgevoerd tijdens en/of na afloop van de veldbezoeken naar vleermuizen en vogels.

Steenmarter en kleine marterachtigen

Het onderzoek naar de aanwezigheid van steenmarter en kleine marterachtigen heeft plaatsvonden door middel van wildcameraonderzoek met de Struikrover®-methode (Buro Smaal, 2024). Het onderzoek is uitgevoerd conform het nieuwe kennisdocument voor kleine marterachtigen (BIJ12, 2024) Struikrovers zijn voorafgaand aan een bezoek voor het kraamonderzoek naar vleermuis geplaatst op vooraf bepaalde punten. Na een periode van vier weken zijn de cameravallen verplaatst. In totaal zijn op deze manier zes punten (twee keer drie locaties) verspreid over het terrein onderzocht. De onderzoeksperiode liep van 1 juni tot en met 1 augustus. Omdat de ophaalmomenten van dit onderzoek gecombineerd zijn met het vleermuisonderzoek, zijn de wildcamera's in de tweede ronde tijdens het eerste baltsbezoek eind augustus opgehaald. De feitelijke onderzoeksperiode is dus c.a. één maand langer (tot 28 augustus).

5 Beschermde soorten

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.2 Vleermuizen

5.2.1 Voorkomen en functie

Aangetroffen soorten

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn in het gebied twee soorten vastgesteld; gewone dwergvleermuis en laatvlieger (Tabel 2). Hieronder wordt per soort ingegaan op welke functies het plangebied heeft voor deze soorten.

Tabel 2: Overzicht aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen in het te renoveren woonhuis.

Soort	Type verblijfplaats	Locatie verblijfplaats
Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijfplaats	Oostelijke schoorsteen
Gewone dwergvleermuis	Zomer-, balts of paarverblijfplaats	Onder het boeiboord/regenpijp boven de schuurdeur.

Gewone dwergvleermuis

Soortbeschrijving

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemene vleermuissoort. De soort wordt veelvuldig waargenomen in stedelijk gebied. (Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen aangetroffen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Gebouwen worden ook als winterverblijf gebruikt, waarbij (mogelijk) vergelijkbare plaatsen als in de zomer benut worden, mits deze vorstvrij zijn. Ze jagen hoofdzakelijk binnen en straal van 2-5 km van de verblijfplaats. Vliegroutes volgen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en ze jagen in gesloten tot halfopen landschap.

Verblijfplaatsen

Tijdens het kraamonderzoek zijn binnen de begrenzing van het plangebied twee (vermoedelijke) zomerverblijfplaatsen vastgesteld. Er zijn geen kraamverblijfplaatsen vastgesteld. Eén zomerverblijfplaats met 1 individu bevindt zich in de oostelijke schoorsteen en één zomerverblijfplaats met 1-3 individuen bevindt zich onder het dakbeschot/de regenpijp boven de schuurdeur aan de zuidzijde van het woonhuis. Beide zomerverblijven zijn vastgesteld op 09-07-2024 tijdens de ochtendronde.

Tijdens het baltsonderzoek zijn binnen de begrenzing van het plangebied enkele baltsende dieren vastgesteld. Er is één (vermoedelijke) balts- en/of paarverblijfplaats vastgesteld op 23-09-2024. Deze bevindt zich naar alle waarschijnlijkheid eveneens onder het dakbeschot boven de schuurdeur (combinatie zomer-, balts-/paarverblijf). Zie ook Kader – Vleermuisverblijfplaatsen en Kader – Paarverblijfplaatsen.

Vleermuizen baltsen (ook wel sociale roep) in het najaar binnen een territorium om vrouwtjes te vinden en mee te lokken naar hun verblijfplaats om te paren. Zij vliegen daarbij op vaste routes, waarbij ze een zeer sterke binding met een bepaald gebouw(en) en/of beplanting hebben waar zich een paar- en/of baltslocatie bevindt. Baltsende mannetjes zijn dan ook een indicatie voor de aanwezigheid van een balts- en/of paarverblijfplaats. Mogelijk overwinteren deze mannetjes ook op deze locaties. Een locatie met een balts- en/of paarverblijfplaats kan dan ook aangemerkt worden als (vermoedelijke) winterverblijfplaats. Bij strenge vorst verhuizen ze echter vaak naar massawinterverblijfplaatsen, die niet binnen het plangebied aanwezig zijn of te verwachten door het ontbreken van geschikte gebouwen. De exacte plekken van de balts- en/of paarplekken zijn vaak niet duidelijk, aangezien ze tijdens het baltsen zelden in- of uitvliegen. Wel is de locatie op woningniveau vaak duidelijk. Soms baltsen mannetjes rondom een geheel huizenblok zonder duidelijke voorkeur voor een bepaalde woning, in dat geval zijn meerdere woningnummers aangegeven. Het gaat dan wel om maar 1 balts en/of paarverblijfplaats. Dit is hier niet van toepassing. Binnen een territorium kunnen de mannetjes verschillende verblijfplaatsen hebben. Deze verblijfplaatsen maken onderdeel uit van een netwerk en binnen dit netwerk verhuizen ze regelmatig tussen deze verblijven.

Kader -Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Foerageergebieden en vliegroutes

Het plangebied wordt door de gewone dwergvleermuis gebruikt door diverse foeragerende en langsvliegende individuen. Tijdens het onderzoek werden gemiddeld 3 tot 5 gewone dwergvleermuizen waargenomen per veldbezoek. Er wordt vooral gefoerageerd rond de bomen op het perceel en langs de oostelijke en noordwestelijke perceelranden. Er is geen sprake van belangrijke foerageergebieden of vliegroutes die essentieel onderdeel uitmaken van het leefgebied. In het plangebied en omgeving blijft genoeg leefgebied voorhanden. Ook de omgeving is geschikt als foerageergebied, onder meer door de aanwezigheid van bomensingels en lanen. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen zoals houtsingels om zich langs te verplaatsen welke als vliegroute kunnen dienen. Deze zijn binnen het gebied aanwezig langs de randen van het perceel in de vorm van bomenrijen. Deze bomen blijven behouden en worden bij de herinrichting versterkt. Ook worden er nieuwe lijnvormige elementen in de vorm van bomenrijen toegevoegd binnen het plangebied.

Kader – Paarverblijfplaatsen

Definitie paar(verblijf)plaats in het vleermuisprotocol 2017: Een verblijfplaats of de omgeving daarvan, waar ten minste een baltsend mannetje of meerdere vleermuizen overdag verblijven en paren of komen zwermen. Welk gedrag is waar te nemen, is afhankelijk van de soort. Te herkennen aan zwermgedrag en/of baltsroepen. (Zwermen bij het invliegen komt bij meer verblijfsfuncties voor.)

Een samenhang van waarnemingen kunnen duidelijk maken wat de waarde van een locatie is. Fanatiek roepende mannetjes zijn een belangrijke indicatie voor een paarverblijfplaats in het gebied. Maar wanneer is de roep nou een indicatie voor een paarverblijfplaats of wanneer is het gewoon een sociaal geluid? Om zeker te kunnen aangeven dat het om een baltsroep gaat voor het vaststellen van een paarverblijfplaats moet er gekeken worden naar verschillende factoren:

- aantal roepen; wanneer een vleermuis <5 roept, gaat het om een sociale roep. Wanneer de roep in lange series met regelmatige intervallen > 10 keer wordt uitgestoten gaat het om een baltsroep;
- vliegstyl; baltsactiviteiten gaan gepaard met vleugelslagen welke onderbroken worden met een glijdende vlucht;
- valse landingen; baltsende mannetjes worden vaak herhaaldelijk aanvliegend waargenomen bij bepaalde plaatsen op de muur, dit vaak in de hoeken van een gebouw of onder uitstekende delen van de wand;
- aantal uren na en voor zonsondergang en -opgang; baltsactiviteiten worden opgebouwd tot 4 uur na zonsondergang (met een piek in het 4e uur) en 4 uur voor zonsopkomst (piek op het 3e uur), om middernacht nemen de baltsactiviteiten iets af;
- tijd van het jaar; van juli tot augustus is er weinig baltsactiviteit in de eerste uren na zonsondergang, van augustus t/m oktober beginnen de baltsactiviteiten steeds vroeger op de avond;
- temperatuur en weersomstandigheden; bij hogere temperatuur in de avond zijn er meer baltsactiviteiten, bij heftige regen zijn er geen baltsactiviteiten aanwezig, andere weers- omstandigheden hebben geen invloed op de baltsactiviteiten.

Voordeel van het inventariseren tijdens de baltspiek is dat er makkelijk vastgesteld kan worden wat de territoriumgrenzen van het mannetje zijn, deze kunnen voor gewone dwergvleermuis circa 1,2 tot 10 ha groot zijn. Met deze gegevens kan de dichtheid van de paarplaatsen bepaald worden. Daarnaast is er een voordeel dat ook de aangrenzende gebieden makkelijk beoordeeld kunnen worden en of deze binnen het territorium vallen. Informatie over het territorium is belangrijk wanneer er in het plangebied een paarverblijfplaats wordt aangetroffen. Aan de hand van de informatie over de territoria in de omgeving kan aangegeven worden of er voldoende alternatieven in de omgeving aanwezig zijn. Want ook in de paartijd verhuizen mannetjes regelmatig binnen hun territorium.

Laatvlieger

Soortbeschrijving

De laatvlieger komt in Nederland vrij algemeen voor maar staat wel op de rode lijst als kwetsbaar (Min. LNV, 2020). De soort lijkt een matige afname te laten zien (Norren et al., 2020). Laatvlieger jaagt boven open tot halfopen landschap, vooral in de beschutting van opgaande elementen zoals bosranden, heggen en lanen. Kraamkolonies komen in Nederland voor zover bekend alleen in gebouwen voor. Deze bevinden zich in de spouwmuur, achter en onder de (dak)betimmering, onder daklijsten en dakpannen of onder het lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. De jachtgebieden liggen in een straal van 1 tot 5 km (zelden meer) rondom de kolonie. Vliegroutes volgen waar mogelijk lijnvormige structuren, maar laatvliegers vliegen bij gunstige weersomstandigheden ook wel grote afstanden door open gebied.

Verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van laatvliegers aangetroffen. Het plangebied wordt sporadisch gebruikt als foerageergebied voor van laatvlieger. Tijdens de veldbezoeken is één foeragerende laatvlieger aangetroffen langs de wilgensingel aan de oostzijde van het perceel. Er is geen sprake van essentieel foerageergebied of belangrijke vliegroutes in het plangebied. De lijnvormige groenstructuren blijven bij de herinrichting van het erf en de verbouwing van het woonhuis behouden. Zodoende blijft er zowel in het plangebied, als buiten het plangebied voldoende leefgebied beschikbaar. Hetzelfde geldt voor lijnvormige elementen die als vliegroute kunnen dienen.

5.2.2 Effecten en vergunning

Bescherming

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Omgevingswet met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Omgevingswet. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Verblijfplaatsen

Tijdens het vleermuisonderzoek is één zomerverblijfplaats en één zomer-, balts-/paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld (Afbeelding 3):

- Zomerverblijfplaats: in de oostelijke schoorsteen van het woonhuis;
- Zomer-, balts-/paarverblijfplaats: Achter het dakbeschot boven de schuurdeur aan de zuidgevel.

Afbeelding 3: Verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis in het plangebied.

Met de ontwikkeling van het woonhuis gaan beide verblijfplaatsen verloren. Dit is een overtreding van de Omgevingswet. In de nieuwe situatie is het noodzakelijk dat er in de woning weer ruimten beschikbaar zijn als verblijfplaats voor de aanwezige vleermuizen. Daarnaast zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk om negatieve effecten te voorkomen of te beperken en om te allen tijde een verblijfplaats voor vleermuizen aan te bieden.

De gewone dwergvleermuis maakt gebruik van een netwerk aan verblijfplaatsen. Rond het plangebied zijn dan ook diverse alternatieve verblijfplaatsen aanwezig. Met de voorgenomen ontwikkeling wordt dan ook niet verwacht dat de gunstige staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis in het geding komt, vooral niet na het nemen van enkele maatregelen.

Het vernietigen of beschadigen van verblijfplaatsen van vleermuizen is wel vergunningplichtig. Hiervoor dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, onderdeel soortenbescherming aangevraagd te worden.

Foerageergebieden en vliegroutes

In het plangebied zijn verschillende foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen en één laatvlieger. Door de voorgenomen werkzaamheden treedt er geen verstoring op van foerageergebieden en vliegroutes die onderdeel uitmaken van het (essentieel) leefgebied van de betreffende vleermuissoorten (Kader – Foerageergebieden en vliegroutes). De herinrichting versterkt het foerageergebied en eventuele vliegroutes voor vleermuizen.

5.2.3 Te nemen maatregelen

Om negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk. Te nemen maatregelen op hoofdlijnen:

- plaatsen van 8 tijdelijke kasten voor gewone dwergvleermuis voorafgaand aan de werkzaamheden als alternatief tijdens de werkzaamheden (compensatiefactor 4);
- werken buiten de kwetsbare perioden van de soort. In deze situatie betreft dit de winterperiode. De winterperiode van gewone dwergvleermuis loopt globaal van november tot april;
- voorkomen van lichtverstoring door bijvoorbeeld alleen verlichting te gebruiken waar het echt nodig is en geen uitstraling is naar de omgeving (Kader – Verlichting);
- ongeschikt maken van huidige verblijfplaatsen in werkgebied;
- nieuwe verblijfplaatsen creëren in de toekomstige situatie;
- ecologisch werkprotocol opstellen;
- begeleiding tijdens de werkzaamheden.

Conclusie: Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling zijn negatieve effecten op gewone dwergvleermuizen niet uit te sluiten. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit dient aangevraagd te worden, ook dienen een aantal maatregelen genomen te worden.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

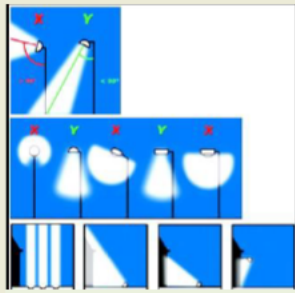
Kader - Verlichting

Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals de watervleermuis, en er zijn soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals de rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foeragegebied afzien.

Op dit moment is binnen en rondom het plangebied verlichting aanwezig. De verlichting beperkt zicht tot de straatlantaarns en in de nieuwe situatie zal de verlichting mogelijk toenemen. Verwacht wordt dat met de toename van verlichting rondom de te ontwikkelen locaties geen negatief effect zal optreden op de aanwezige soorten. De te verwachte soorten gelden namelijk niet als bijzonder gevoelig voor verstoring door verlichting. Er dient wel te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe verlichting van de omgeving en onverlichte gebiedsdelen te voorkomen. Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijk te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- Verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- Verlichting alleen aan op het moment wanneer het nodig is (dynamische verlichting)
- Verlaag de hoogtes van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- Beperk verstrooiing van het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- Geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Hieronder staan enkele voorbeelden om lichtverstrooiing te voorkomen.

5.3 Vogels

5.3.1 Voorkomen en functie

Aangetroffen soorten

Tijdens het vogelonderzoek is in het gebied één soort vastgesteld waarvan de verblijfplaatsen jaarrond zijn beschermd; kerkuil (Tabel 3). Tijdens onderzoek naar steenuil, huismus en gierzwaluw zijn geen verblijfplaatsen van deze soorten vastgesteld. Hieronder wordt de situatie per soort toegelicht.

Tabel 3: Overzicht van de aangetroffen verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermd nest.

Soort	Type verblijfplaats	Locatie verblijfplaats
Kerkuil	Nestlocatie	In de nok van de schuur aan de oude boerderij

Kerkuil

Soortbeschrijving

De kerkuil is een opvallende uil met een wit gezicht met een lichte kleur onder de vleugels en op de borst. Kerkuilen zijn, eenmaal gevestigd zeer gebonden aan een gebied. Ze zwerven alleen bij uitzondering, zoals extreme weersomstandigheden of voedselschaarste. Ze zijn gebonden aan halfopen landschappen, waar ze verblijven in onder andere (kap)schuren en (kerk)torens waar ze nestelen in donkere, tochtvrije delen.

Regelmatig worden ook aangeboden nestkasten bezet. In zijn territorium heeft een kerkuil verschillende vaste rustplaatsen en voldoende beschikbaarheid van zit- en uitkijkposten. Daarnaast is er altijd voedsel te vinden in de directe omgeving. Dit kunnen ruige vegetaties en overhoekjes zijn, maar ook plekken in schuren waar veel muizen zitten.

Verblijfplaatsen

In het plangebied is één territorium van kerkuil vastgesteld. In de schuur aan het woonhuis zijn sporen, zoals braakballen en krijstrepen aangetroffen. Daarnaast zijn er gedurende de onderzoeksperiode tot maximaal drie individuen waargenomen, waarbij er tijdens ieder bezoek minimaal één individu aanwezig was. Gezien het aantal waargenomen kerkuilen rond het erf betreft het mogelijk een broedlocatie.

Steenuil

Soortbeschrijving

De steenuil is een kleine uil met een bruin gevlekt verenkleed. Steenuilen zijn zeer gebonden aan hun territorium. Ze zijn gebonden aan kleinschalige, halfopen landschappen, waar ze verblijven in onder andere holtebomen (o.a. oudere knotwilgen en hoogstamfruitbomen) en nauwe ruimten in gebouwen en schuren. Regelmatig worden ook aangeboden nestkasten bezet. Steenuilterritoria zijn relatief klein en kunnen de steenuil het hele jaar door aan voedsel voorzien. Daarnaast biedt het territorium voldoende zit- en uitkijkposten, waar bij voorkeur ook gezond kan worden.

Verblijfplaatsen

In de kapschuur op het erf zijn oude braakballen van steenuil aangetroffen. De bewoners gaven aan dat zij in het verleden inderdaad een steenuil op het erf hebben gezien, maar deze hadden ze ten tijde van de quickscan al een tijd niet meer gezien. Dit werd bevestigd door het steenuilonderzoek; er zijn geen steenuilen waargenomen of gehoord op het erf. Ook tijdens de overige bezoeken, van de in totaal elf bezoeken, is hij geen enkele keer aangetroffen. In de bredere omgeving (erven) zijn wel verschillende steenuilen gehoord. Geconcludeerd kan worden dat van een vaste verblijfplaats van steenuil op het erf geen sprake is.

Huismus en gierzwaluw

Huismus en gierzwaluw zijn gebouwgebonden soorten die veelal broeden onder pannendaken. De noordkant van het woonhuis heeft een pannendak. Er zijn echter geen waarnemingen gedaan van huismus dan wel gierzwaluw en er zijn dan ook geen verblijfplaatsen aangetroffen.

5.3.2 Effecten en vergunning

Verblijfplaatsen van kerkuil zijn jaarrond beschermd. De verblijfplaats van kerkuil bevindt zich in het schuurgedeelte van het te verbouwen woonhuis. Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling gaat deze verblijfplaats van kerkuil verloren. Er geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Maatregelen zijn noodzakelijk om negatieve effecten van de ontwikkeling op kerkuil te voorkomen of te beperken en om te allen tijde een verblijfplaatsen voor deze soorten aan te bieden. Ook na de renovatie dienen weer verblijfplaatsen voor deze soort aangeboden te worden.

Na het nemen van maatregelen wordt niet verwacht dat de gunstige staat van instandhouding van kerkuil in het geding komt. Het vernietigen of beschadigen van verblijfplaatsen van kerkuil is wel vergunningplichtig. Hiervoor dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, onderdeel soortenbescherming aangevraagd te worden.

Daarnaast dient te allen tijde rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van broedvogels. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Deze verbodsbepalingen worden kunnen in veel situaties worden voorkomen door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Onder de Omgevingswet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. De genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

5.3.3 Te nemen maatregelen

Om negatieve effecten op kerkuil te voorkomen of te beperken dienen een aantal aanvullende maatregelen genomen te worden. Op hoofdlijnen betreffen dit:

- kerkuilenkasten realiseren als alternatieve verblijfplaats voorafgaand aan de werkzaamheden binnen 500 meter van de huidige verblijfplaats (compensatiefactor 2 per verblijfplaats);
- werken buiten de *meest* kwetsbare periode van de kerkuil. In deze situatie betreft dit de voorplantingsperiode. De voortplantingsperiode loopt globaal van februari tot en met augustus;
- ongeschikt maken van de huidige verblijfplaats, buiten de bovengenoemde periode;
- ecologisch werkprotocol opstellen;
- begeleiding tijdens de werkzaamheden.

Conclusie: Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling zijn negatieve effecten op de verblijfplaats van kerkuil niet uit te sluiten. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit dient aangevraagd te worden, ook dienen een aantal maatregelen genomen te worden.

5.4 Steenmarter en kleine marterachtigen

Om de aanwezigheid vast te stellen dan wel uit te sluiten is in het plangebied onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van steenmarter en kleine marterachtigen door middel van het wildcamerasysteem “Struikrover®”. Hiervoor wordt een wildcamera in buisopstelling geplaatst met op c.a. 30 centimeter voor de lens en lekkend blikje met sardientjes (Buro Smaal, 2024). Door de het lokmiddel kunnen kleine marterachtigen in beeld worden gebracht. Ook worden andere soorten goed vastgelegd, zoals spits-, woel- en bosmuizen, ratten en egel.

5.4.1 Voorkomen en functie

Het Struikrover®-onderzoek is in twee rondes van 3 opstellingen uitgevoerd (Bijlage 2 Zoogdieren, Tabel 4). Per locatie zijn diverse soorten vastgesteld (Afbeelding 4, Tabel 4). Hiermee is de aanwezigheid van steenmarter in het plangebied aangetoond. Tijdens de quickscan waren reeds uitwerpselen (latrines) gevonden van steenmarter. Daarnaast is er regelmatig een steenmarter gehoord in het dak van het te verbouwen woonhuis. Het woonhuis functioneert als verblijfplaats voor steenmarter. Met de verbouwing gaat deze verblijfplaats verloren. Derhalve zijn compenserende maatregelen en een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan de orde.

Naast steenmarter is bij het onderzoek naar kleine marterachtigen ook wezel (Afbeelding 4) aangetroffen in het plangebied. Wezels maken gebruik van dichte struwelen, ruigtestroken en verblijven in holen in de grond en in bijvoorbeeld takken- dan wel rommelhopen. Deze zijn ruim aanwezig in het plangebied. Zo liggen er

takkenrillen langs de oostrand (hier is wezel waargenomen), is er braamstruweel aanwezig op verschillende plekken op het erf en bieden de puinhopen in het noordwesten (overkant weg) mogelijkheden wezel.

Eenmalig is op één van de camera's een bosmuis waargenomen, mogelijk gaat het om een grote bosmuis.

Tabel 4: Waarnemingen en looptijd per Struikrover®-locatie. Dik gedrukt de beschermde, niet vrijgestelde soorten.

Cameralocatie/ Struikrover®	Start - Eind	Aangetroffen soorten
STR01	03-06-2024 – 02-07-2024	Huisspitsmuis, bruine rat, bosmuis, kat, egel, rosse woelmuis, steenmarter
STR02	03-06-2024 – 02-07-2024	Huisspitsmuis, bruine rat, bosmuis, egel, rosse woelmuis, mol
STR03	03-06-2024 – 02-07-2024	Huisspitsmuis, bosmuis, egel, woelmuis, grote bosmuis
STR04	03-07-2024 – 28-08-2024	Huisspitsmuis, bosmuis, kat, steenmarter , ree
STR05	03-07-2024 – 28-08-2024	Huisspitsmuis, bruine rat, bosmuis, rosse woelmuis, steenmarter
STR06	03-07-2024 – 28-08-2024	Huisspitsmuis, bruine rat, bosmuis, rosse woelmuis, wezel

Afbeelding 4: Steenmarter (r) en wezel (l) op de Struikrover®-cameravallen.

Afbeelding 5: Vermoedelijke waarneming grote bosmuis in het plangebied.

5.4.2 Effecten en vergunning

In het plangebied is de aanwezigheid van steenmarter aangetoond door middel van onderzoek met Stuikrover®. Van steenmarter was de aanwezigheid in het woonhuis reeds bekend en geldt dat er met de verbouwing van het woonhuis een verblijfplaats verloren gaat. Hiervoor dienen maatregelen genomen te worden. Ook dient er een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te worden aangevraagd.

Wezel en grote bosmuis maken geen gebruik van bebouwing als verblijfplaats. Zij verblijven in ondergrondse holen, ruigtes, struweel, en takkenrillen. Met de ontwikkeling van het erf wordt braamstruweel verwijderd en worden delen van de bestaande ruigtes omgevormd naar ander groen zoals een (moes)tuin en een natte laagte met flauwe oevers. In de nieuwe situatie zullen weer ruigtes en struwelen ontstaan. Echter bij de voorgenomen ontwikkeling kan een negatief effect op verblijfplaatsen van wezel en/of grote bosmuis niet uitgesloten worden. Een vergunningaanvraag flora- en fauna-activiteit is aan de orde voor wezel en grote bosmuis.

5.4.3 Te nemen maatregelen

Om negatieve effecten op steenmarter, wezel en grote bosmuis te voorkomen of te beperken dienen een aantal aanvullende maatregelen genomen te worden. Op hoofdlijnen betreffen dit:

- steenmarterverblijfplaatsen realiseren als alternatieve verblijfplaats voorafgaand aan de werkzaamheden (compensatiefactor 2 per verblijfplaats);
- creëren van marterhopen (wezel) als alternatieve verblijfplaats voorafgaand aan de werkzaamheden;
- behouden en creëren van ruigtes, takkenrillen en struwelen;
- werken buiten de kwetsbare periode van de soorten. In deze situatie betreft dit de voortplantingsperiode, globaal van maart tot oktober;
- ongeschikt maken van de huidige verblijfplaatsen, in de periode van november tot maart;
- ecologisch werkprotocol opstellen;
- begeleiding tijdens de werkzaamheden.

Conclusie: Met de werkzaamheden gaan mogelijk verblijfplaatsen van steenmarter, wezel en grote bosmuis verloren. Het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is voor deze drie soorten dan ook aan de orde. Ook dienen er maatregelen genomen te worden om te compenseren voor het verlies van de mogelijke verblijfplaatsen.

6 Conclusie

6.1 Soortenbescherming

Uit het flora- en faunaonderzoek is naar voren gekomen dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de volgende beschermde soorten: gewone dwergvleermuis, kerkuil, steenmarter, wezel en vermoedelijk grote bosmuis. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de aangetroffen verblijfplaatsen. Als gevolg van de geplande werkzaamheden worden tijdelijk negatieve effecten verwacht en treedt verstoring op voor deze soorten. Hierbij is het van belang dat in de nieuwe situatie de woningen weer geschikt zijn als verblijfplaats voor de betreffende soort. Maatregelen zijn noodzakelijk om negatieve effecten te voorkomen of te beperken en om te allen tijde een verblijfplaats de beschermde soorten aan te bieden. Met de voorgenomen werkzaamheden wordt dan ook niet verwacht dat de gunstige staat van genoemde soorten in het geding komt, vooral niet na het nemen van enkele maatregelen. Het vernielen/verstoren van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, kerkuil, steenmarter, wezel en grote bosmuis is wel vergunningplichtig. Hiervoor dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden.

Tabel 5: Aantal vastgestelde verblijfplaatsen in het plangebied.

Soort	Type verblijfplaats	Aantal	Vergunning en/of maatregelen nodig
Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijfplaats	1	Ja
	Zomer-, balts-/paarverblijfplaats	1	
Kerkuil	Rust- en/of nestlocatie	1	Ja
Steenmarter	Verblijfplaats	1	Ja
Wezel	Verblijfplaats	1	Ja
Grote bosmuis	Verblijfplaats	1	Ja

6.2 Vergunning noodzakelijk

Voor de gewone dwergvleermuis, kerkuil, steenmarter, wezel en grote bosmuis dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden. Deze soorten kunnen gezamenlijk in een aanvraag ingediend worden. Om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te verkrijgen voor deze soorten moet:

- de gunstige staat van instandhouding gegarandeerd blijven;
- invulling gegeven worden aan de zorgplicht;
- voldaan worden aan een bij de wet genoemd belang;
- er mogen geen alternatieven zijn.

Deze gegevens moeten worden uitgewerkt in een activiteitenplan. In het activiteitenplan staat concreet welke werkzaamheden, wanneer, en op welke wijze worden uitgevoerd. Dit wordt aangevuld met een onderbouwing van de noodzaak van het project.

Een vergunningaanvraag moet worden ingediend bij de provincie Gelderland. Maximaal 14 weken na het indienen van de aanvraag wordt er een besluit genomen. Tegen dat besluit kunnen belanghebbenden nog rechtsmiddelen aanwenden. Deze termijnen zijn terug te vinden op de website van de provincie. Concrete maatregelen die genomen moeten worden tijdens de werkzaamheden dienen vastgelegd te worden in een ecologisch werkprotocol. Hierin dienen eveneens de aanvullende voorwaarden verwerkt te worden die voortvloeien uit de vergunningaanvraag.

6.3 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegde gezag hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoekgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- Buro Smaal (2024). Handleiding Struikrover® versie 28-03-2024
- Eelerwoude (2023a) Erfinrichtingsplan, Lendenstraat 1, Laag-Keppel. Goor, Nederland.
- Eelerwoude (2023b) QuickScan Wet Natuurbescherming, Lendenstraat 1 te Laag-Keppel. Goor, Nederland.
- ESRI Nederland (2021). <https://www.esri.nl/nl-nl/home>
- Landschapsbeheer Flevoland (2011). Vleermuisvriendelijk bouwen. Een handreiking voor huiseigenaar, architect en beleidsmedewerker. Een samenwerking tussen Landschapsbeheer Flevoland, Zoogdierverseniging en Tauw bv. Landschapsbeheer Flevoland, Lelystad.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. (2002). Atlas van de Nederlandse broedvogels, - Nederlandse fauna 5. Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij & European invertebrate Survey – Nederland.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging (2021) Vleermuisprotocol 2021, januari 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdierverseniging.nl.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2020). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 14 oktober 2020, DGNVLG/20246331, houdende vaststelling van een geactualiseerde Rode Lijst Zoogdieren.
- Norren, E. van, J. Dekker en H. Limpens, 2020. Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026. Zoogdierverseniging, Nijmegen

Soortinformatie:

- www.zoogdierverseniging.nl
- www.sovon.nl

Waarnemingen:

- ndff-ecogrid.nl

Soorten:

- Bij12 (2024). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Bij12, versie 2.0, Utrecht.
- Bij12 (2024). Kennisdocument Kleine marterachtigen. Bunzing-Hermelijn-Wezel. Bij12, versie 1.0, Utrecht.
- Bij12 (2023a). Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.
- Bij12 (2023b). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.
- Bij12 (2017a). Kennisdocument Kerkuil *Tyto alba*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.
- Bij12 (2017b). Kennisdocument Steenuil *Athene Noctua*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.

Bijlage 1 Wettelijk kader Natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

In de Omgevingswet is in artikel 1.7 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen verantwoordelijk is voor een veilige en gezonde leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan bestuursrechtelijk wel worden gehandhaafd. Daarnaast is in artikel 1.7a van de Omgevingswet ook een algemeen verbod opgenomen. Daarin is vastgelegd dat het verboden is om een activiteit te verrichten of na te laten als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving (dreigen te) ontstaan. Het betekent bijvoorbeeld dat het verboden is onnodig dieren en planten te doden, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn
Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn
2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn
Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd ¹.
3. Beschermingsregime “andere soorten”
Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of vergunning van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Omgevingswet gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve vergunning);
- een vergunning is verkregen.

¹ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern ¹

Tabel 6. Overzicht verbodsbepalingen Omgevingswet.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal)	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal)	Beschermingsregime Andere soorten (art. 11.54 Bal)
Lid 1, onder a het is verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	Lid 1, onder a het is verboden in het wild levende dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	Lid 1, onder a het is verboden beschermde, in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers opzettelijke te vangen en te doden
Lid 1, onder b het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen of nesten weg te nemen	Lid 1, onder b het is verboden in het wild levende dieren opzettelijk te storen	Lid 1, onder b het is verboden vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Lid 1, onder c Het is verboden eieren te rapen of onder zich te hebben	Lid 1, onder c het is verboden eieren van in het wild levende dieren opzettelijk te vernielen of te rapen	Lid 1, onder c het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen
Lid 1, onder d Het is verboden opzettelijk vogels te storen, tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort	Lid 1, onder d het is verboden voortplantings- of rustplaatsen van in het wild levende dieren te beschadigen of te vernielen	
	Lid 1, onder e het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen	

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een vergunning of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een vergunning worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, ‘nationale’ soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met § 11.2*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 311.54 lid 2 sub a Bal*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In zowel de Wet natuurbescherming als de Omgevingswet is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vergunning worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende vergunning voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime (Zie kader – Staat van instandhouding). Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moeten inzicht worden gegeven in:

1. de Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Omgevingswet is niet altijd een vergunning nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriele Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de vergunningplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet en Wet natuurbescherming is reeds ervaring opgedaan met een dergelijke programmatische aanpak. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebied een generieke vergunning verleend. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

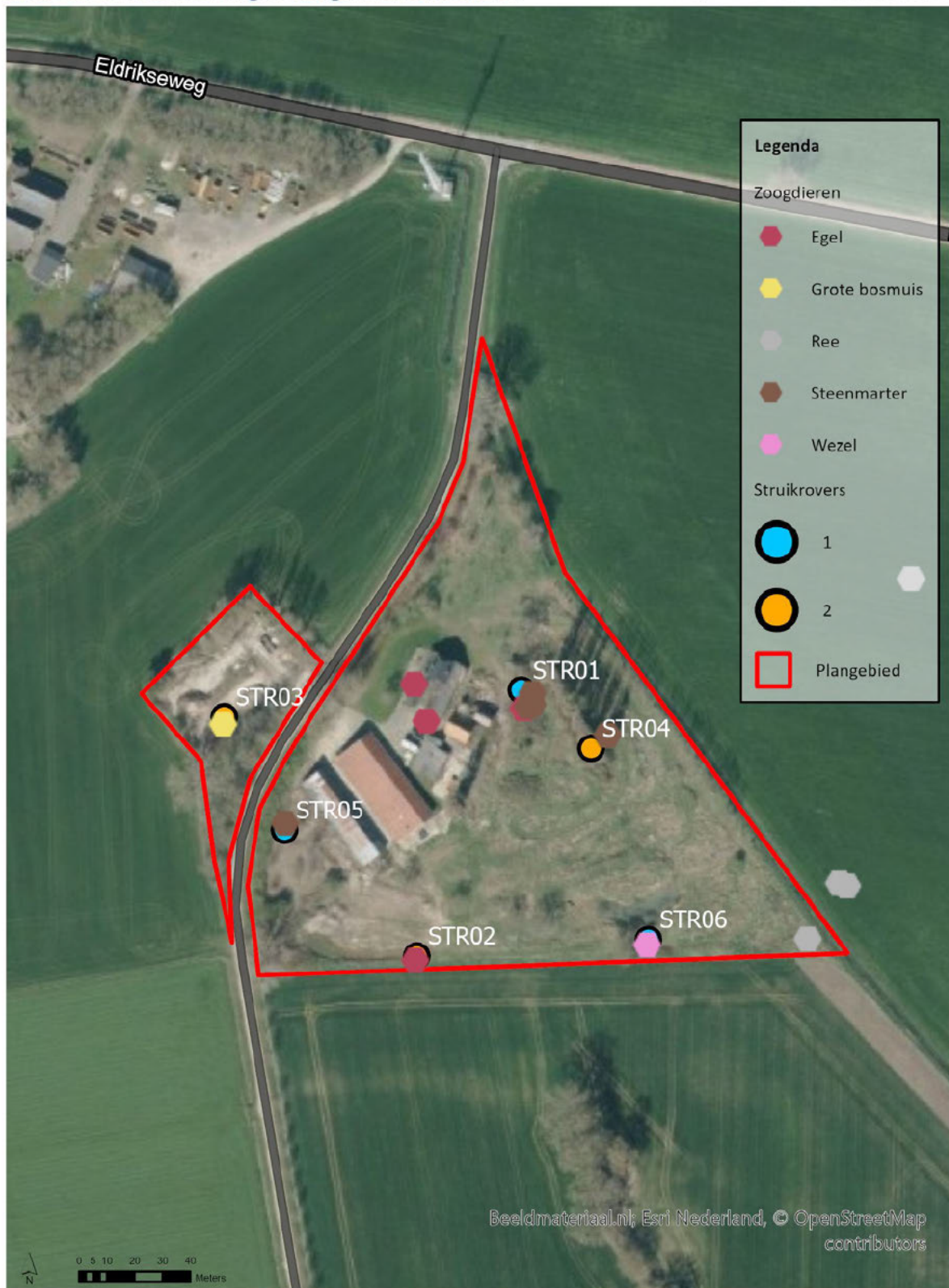
Bijlage 2 Zoogdieren

Lendenstraat 1 Laag Keppel

Locaties en waarnemingen zoogdierenonderzoek

Projectnummer: 203070 Datum: 21-10-2024

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief >

www.eelerwoude.nl